



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati  
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos  
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati  
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

**Landsberg, Johannes Justus**

**Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX**

Exegesis Euangelij Luc.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

T. VI  
22

sumus tormentorum eorum ascendit in secula seculorum. Quod à nobis auertat Christus Iesus rex & Dominus angelorum, qui cum Patre & Spiritu sancto uiuit & regnat Deus in secula benedictus, Amen.

DE S. HIERONYMO CONFESSORE OMnia require in festo S. Antonij Abbatis.

DE SS. VNDECIM MILIBVS VIRGINVM, martyrum, Christi que sponсарum, accipe omnia ut de S. Agnete virgine & martyre.

DE S. SEVERINO EPISCOPO ET CONFESSORE per omnia uti de S. Nicolao Episcopo.

IN FESTO APOSTOLORVM SIMONIS ET Iudæ Epistolam cum sua paraphrasi quære in festo S. Thomæ Apostoli.

EXEGESIS EVANGELII EIVSDEM  
Festi. Luca X.

1. Cor. 3.

Tedrus & Simon Apostoli quibusdam euangelium Christi predicauerunt gentibus.

Nomen virginis Mariæ quæ Apostolorum primus in uocauerit ac per illud miracula fecerit.

**C**elebramus hodie charissimi festum beatissimorum Apostolorum Simonis & Iudæ, qui quidem ambo Christo fuere sanguinis affinitate propinqui, nempe illius consobrini, filij Alphæi & Mariæ Cleophae, sororis intemeratæ virginis, sed spiritus ac fidei cognatione, morum imitatione longè propinquiore. Quos Dominus in Apostolos suos elegit, non carnis affectu permotus, sed liberrima sua voluntate & gratia, qua etiam præstitit eis, ut digni essent tanto honore, & idonei ministri noui Testamenti, per quos multorum cæca pectora ad agnitionem unius veri Dei illuminarentur. Quod quidem etiam ab illis sedulo curatum est, maxime quando post Apostolorum profecta sunt, alter quidem, nempe Iudas, in Mesopotamiam: alter uero, puta Simon, in Aegyptum: ac deinde simul in Persiam uenerunt. Sunt qui putent hunc Simonem fratri suo Iacobo susceptum in Episcopum Hierosolymitanum: sed id alijs non placet, affirmantibus cum qui Iacobo successerit Simeonem esse dictum, & sub Traiano peremptum Hierosolymis: hunc uero Simonem Apostolum in Persia martyrio coronatum. Scribit quidam ex recentioribus uir eruditus neque contemnenda autoritatis, se in occultissimis quibusdam monumentis reperisse, hunc sanctissimum Simonem Apostolum frequenter inuocare nomen summæ Dei matris Mariæ virginis, atque eius fauore hostes Christi & Ecclesiæ destruxisse: eundem ob feruorem in hostes Christi Cananarum, id est, Zelotem merito appellatum. Varia autem recitantur apud Ecclesias diuersas Euangelia: quæ quia omnia exponi non possunt, illud explanandum suscipimus, quod quibusdam locis legitur, & est apud Lucam capite X. in hæc uerba.

Designauit Dominus Iesus & alios septuaginta duos, & misit.



misit illos binos ante faciem suam, in omnem ciuitatem & locum, quo erat ipse venturus.

Quærat hic forsan aliquis, quid hoc Euangelium pertineat ad Apostolos, quod ipsa verborum series probat de septuaginta duobus discipulis esse conscriptum? Sed quia hinc referuntur missi discipuli, nihil absurdum est in Apostolorum illorum festo id recitari, qui & ipsi hinc verbum Domini prædicarunt. Deinde quæ hic septuaginta discipulis præcepta data leguntur, eadem & ad Apostolos pertinet: & fortè tanto magis, quanto maior erat Apostolorum, quam discipulorum dignitas. Quid verò sibi velit, quod Dominus septuaginta duos elegit discipulos, Beda exponit, dicens ea de causa id esse factum, quod totidem gentibus esset Euangelium prædicandum. Et sicut Apostoli, ut idem ait, episcoporum, ita septuaginta duo discipuli presbyterorum formam prætulere. Misit autem eos binos, ut hoc ipso commendaret præceptum geminæ charitatis, & ut maior eorum dictis adhiberetur fides, dum vno ore idem testarentur. Magis enim danda fides est duobus, quam vni. Nec misit eos vacuos, sed sua gratiæ auxilio communitos: neque eos iussit ire, nisi quo ipse esset venturus, ut scilicet venturo Saluatori, præpararent viam, & homines ad pœnitentiam adhortando, capaces efficiantur supernæ gratiæ, quam suo aduentu Dominus Iesus conferret. Non enim ingreditur Dominus in animam vitiorum sordibus pollutam, & à veritate auertam. Itaque necesse est prius animam compungi dolore pœnitentiæ, & vitij repudiatis, tanquam tartareis quibusdam & densissimis tenebris, redire ad Deum, qui lux est & veritas, in quo tenebræ non sunt vllæ. Sed id fieri non potest, nisi prius discat aliunde mala sua: atque ipsi cognitis, in spem cogitationemque meliorem assurgat. Ita necesse est prædicatores mitti, qui indicent occæcatis voluntatem Dei, doceant quibus sine impliciti vitij, quibus destitui virtutibus: ut sic malorum suorum ipsos pœniteat, & bonam concipiant voluntatem: qua assumpta non potest se continere Deus, quin adueniat eum gratia sua, & quod humana ex se non potest inbecillitas, suppleat benignitate sua. Hac igitur ex causa misit Dominus Iesus binos discipulos ante faciem suam in omnem ciuitatem & locum quo erat ipse venturus, ut per eos ad pœnitentiam emollitis hominum pectoribus, ipse promptius posset ingredi, & sua gratiæ dona conuersis & pœnitentibus communicare. Non enim dignus est Dei gratia, quem malefactorum non pœnitet, quibus pro suis erratis non studet congruam agere pœnitentiam. Neque sanè de gratia & aduentu Christi in animam suam blandiri sibi iure potest, quisquis non ante sese agenda pœnitentia ad suscipiendam Dei gratiam, Christi que aduentum præpararit. Eadè ex causa misit S. Ioannes Baptista, ut Domini Iesu prædicationem præueniret, de quo scriptum est: *Eccè ego mitto angelum meum, & præparabit viam ante faciem meam.* Sed nunc porro, quid missis discipulis Christus dixerit videamus:

Et dicebat illis: Messis quidem multa, operarij autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

iiii 2 Erant

Euangelium præfens cur hoc festo recitatur in Ecclesijs quibusdam.

Beda discipulos LXXII. cur Christus elegit.

Binos cur Christus apostolos misit prædicatum.

Ioan. 1. Ioan. 14. 1. Ioan. 1.

Prædicandi modus præcipuus quis.

Discipulos binos cur Christus misit ante faciem suam.

Malach. 3.



T. VI  
22

Erant tum temporis multi, qui habiles & apti essent ad suscipiendam gratiam Dei, parati item ad audienda verba vite: sed erant sicut oves non habentes pastorem, vagi ac miseri, & densis ignorantia ac caecitatis tenebris inuoluti, eo quod paucissimos haberent puros ac synceros diuini verbi tractatores, fidelesque & sollicitos animarum suarum pastores. Qui enim in illo populo Iudaico tum pastorum & doctorum occupabant locum, plerique omnes auaritia, ambitioni, luxuria, & alijs vitijs ita erant dediti, vt magis scandalo essent subditis, quam exemplo. Propterea etiam Dominus dicebat: *Super cathedram Moysi sederunt scribae & Pharisei. Quaecumque ergo dixerint vobis facite: secundum opera vero eorum facere nolite. Dicunt enim, & non faciunt.* Vt autem Doctor alijs persuadeat abstinere a vitijs, & iustitiam colere, qui tamen ipse nihil minus praestet, id sane difficillimum est. Nam cuius vita despiciatur, eius necesse est vt & praedicatio contemnatur. Monuit ergo discipulos Dominus, vt rogarent Dominum messis, Deum scilicet, qui est Dominus vniuersorum, cuius imperio totus subiacet mundus, vt mitteret operarios nempe pastores, doctores, rectores, praefectos ad alios moderandos, instituendos, dirigendos, habiles & idoneos, in messem suam, id est, sanctam Ecclesiam, qua etiam vinea Domini dicitur: Non est enim in hominum arbitrio vel potestate id fitum, vt tales semper alijs praesint, sed potissimum id pendet ex nutu & dispositione Dei, qui regnare facit saepius hypocritam propter peccata populi, in grauissimam animarum perniciem, & iusto iudicio qualis est populus, tales ei praestat rectores. Multi enim tam peruersi & improbi sunt, vt se a suis Praelatis, vel concionatoribus, aut confessorijs non ferant admoneri aut reprehendi, sed ipsa sua vitia ament, animarum medicos respiciant, ac execrentur. Talibus ergo quandoque euenit quod cupiunt, vt impios habeant vel certe indoctos & prorsus ineptos superiores atque pastores, qui eorum vitijs faueant, & quaedam norint praetextere velamina, aut penitus nesciant quomodo alios regere debeant ac instituere. Horrendum malum, & totius Christianae disciplinae exterminium. Hodie quoque quam verè possit dici, Messis multa, operarij autem pauci? Mundus plenus est hominibus, sed desunt qui eis verbum veritatis, sicut oportet, annuncient. Esto sint magna ex parte mali, sunt tamen etiam adhuc multi boni, & forsitan ideo potissimum tantus est numerus malorum, quod tam pauci sunt Zelosi ac idonei operarij. Interim verò dum non sunt qui in seruore spiritus, & Zelo charitatis praedicent oportune, importune, itemque arguant, increpent, obsecrent, & torpentes hominum animos pungendo, mulcendo, terrendo, consolando extimulent ad timorem & amorem Dei, heu pereunt infinitae animae, quas vnigenitus Filius Dei redemit sanguine suo, pro quarum salute tot annis se affixit in terris, nec dedit vllam vnquam requiem sibi, vt posset eas tanquam maturam & congruam messem ad horreum caelestis palatii reducere. Sed quibus tandem lachrymis prosequendum est, quod etiam hodie possint haberi saltem aliqui viri graues & Deum timentes, qui sibiipsis non parcant, & cupiant totos se aliorum saluti impendere, nec subtrahant eis monita salutis, tamen populus eos fugit & execratur, nec eorum dicta ferre potest, ita vt iam verissime impleatur, quod praedixit Apostolus: *Erunt tempus, cum sanam doctrinam non sustinebunt: sed ad sua desideria con-*

Judic. 3.

Legisperitorum auaritia, ambitio & luxuriam quantum fuerit tempore Christi. Matth. 23.

Gregor.

Esai. 1.

Iob 34.

Praelatos malos ob subditorum nequitias a Deo percutiti.

Bonorum hominum quam sit hodie numerus paucus. 1. Tim. 4.

Ibidem.

621



ceruabunt sibi magistros, prurientes auribus. Et à veritate quidem auditum auerent, ad fabulas autem conuertentur? Obsequium amicos, veritas odium parit. Hac de causa terribili Dei iudicio iam multis locis ablata sunt, qui veritatem doceant, & dati sunt populo doctores quales ipsi volunt, scilicet magistri erroris, hæresum fabricatores, qui eis viam faciant latissimam. Sed vbi ad extrema ventum erit, in angustias inexplicabiles se sentient deuolutos. Non parua causa est, cur hodie tam pauci sint digni & veraces operarij, quod eos homines audire noluerunt, cum adhuc plures essent. Ablata sunt etiam sacramenta hominibus, sine quibus tamen nihil differunt Christiani ab Ethnicis, imo nec à pecudibus: Sed quare ablata sunt? Quia cum ea haberent, indignè utebantur. Auferetur à vobis, ait Dominus Deus, regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus illius. Ita pro dolor iam fit. Auferetur nobis, & datur innumeris gentibus in India & alijs quibusdam in locis, hæcenus à Deo alienis.

Sed vtinam vel nunc tandem suo grauissimo damno incitent homines ad rogandum Deum, vt mittat operarios in messem suam. Nihil enim æquè deest huic seculo, atque idonei Doctores & operarij, qui ferueant amore Dei, & habeant Zelum animarum, in quibus charitas efficacior & valentior sit ad persuadendum eruditionis adiuta suffragio, & eruditione charitas non nisi ad honorem Dei & salutem proximi vtatur: in quibus charitas premat tumorem scientiæ instantis, & scientia charitati vires addat & efficaciam. Sunt quidem docti multi, sed amore vacui: & quidam licet ament, tamen quia indocti sunt, minorem habent gratiam, quæ dicunt. Rogandus est ergo Deus, vt mittat operarios scientia & charitate iuxta instructos, vt per eos maior fiat fructus in hominibus miserè excæcatis ac induratis à diabolo & fallacia peccati. Sequitur:

Ite. Ecce ego mitto vos, sicut agnos inter lupos.

Mundus totus in maligno positus erat. Discipuli autem innocentiam & mansuetudinem Christi pro suo modulo imitari studebant. Quando igitur eos humiles & mansuetos ad conuertenda superbiorum & vitiorum mon- stris obessorum hominum peccata Dominus misit, agnos nimirum, inter lupos delegauit, vt ex lupis agnos facerent, vincendo in bono malos, & persequentium furorem ac feruitiam mitissima lenitate ferendo. Eodem modo electi omnes mittuntur in hunc mundum vt agni inter lupos, qui sunt demones & prauis ac impijs homines, inter quos connitendum est pijs omnibus, vt neque demonum temptationibus, neque malorum hominum vexationibus ab ouina simplicitate, innocentia, mansuetudine, obedientia desciscant, vt sicut ouis est animal simplex absque dolo & duplicitate, innocens sine nocendi libidine, mansuetum ad omnem iniuriam, ita vt mortem quoque ipsam tacita ferat, & denique ad omnem pastoris nutum obsequens & morigerum, ita sint & ipsi simplices filij Dei, candidi, sinceri, omnibus bene cupientes: item innocentes, ab omni nocendi voluntate & appetitu remotissimi: ad hæc mites & suaves ad ea omnia, quæ vndeunque possint accidere, semper abstinentes à murmure & calcitracione: denique obedientes in omnibus voluntate Dei, Ecclesiæ catholicæ, superioribus suis, & rectæ rationi. Nemo zu-

Doctores veritatis cur quibusdam subtrahantur.

Sacramentorum quibusdam hodie ablata. Matth. 24.

Operarij amore feruentiores quam sint hodie pauci.

1. Ioan. 5.

Agnos mitti inter lupos quid sit. Rom. 12.

Lupi mystice qui dicantur.

Quorum proprietates quibusdam accessariz. Philip. 4.



T. VI  
22

1. Tim. 1.

Psalm. 11.  
Lupis rapacissimis qui-  
batur in ho-  
die mundus  
plenus sit.  
Ioan. 9.  
1. Tim. 2.

tem putesse ab huius mundi lupis posse immunem euadere, nisi forte velle non esse ex ouibus Christi. Omnes enim qui volunt pie viuere, & agnum Christum vt oues imitari, persecutionem patientur a lupis. Sed si persequuntur lupi, tamen cauendum ne deuorent, vt quandoq; cum sanctis & beatis omnibus, qui luporum dentes iam euaserunt, possumus & nos gratulabundi psallere: *Benedictus Dominus qui non dedit nos in captiorem dentibus eorum.* Lupis hodie rapacissimis mundus plenus est, nempe haereticis, qui pro dolor deuorant animas innumeras, quos cauere debent oues Christi, & non audire vocem alienorum, sed veri pastoris sui Iesu & Christi & matris suae Ecclesiae catholicae, omnemq; luporum cauere familiaritatem, quoad fieri potest. Nam sermo eorum vt cancer serpit, & lethifera animae gutturi vulnera infigit, haud secus, quam lupi ouium guttur strangulare solent.

Nolite portare facculum, neque peram, neque calciamenta: & nequinem per viam salutaueritis.

Curam animarum sollicitam quae impediant.

His verbis significat Dominus, quam solliciti debeant esse praecones verbi Dei & quibus cura animarum commissa est, vt nihil in itinere secum ferant, aut agant, quod animos eorum ad se rapere, & ab aliorum procuranda salute possit distrahere. Fieri enim vix potest, vt qui pro terrenis rebus, ex affectu & inordinate ac immoderate sollicitus est, animarum salutem fideliter curet. Ideo Dominus voluit discipulos totam spem suam & fiduciam in ipsum collocare, nec de victu parando esse anxios, ne dum curis temporariis distraherentur, minus praestarent proximis. At tamen non ita haec accipi debent, quasi non liceat praedicatoribus verbi Dei habere vitae necessaria. Ordinauit enim Dominus ijs, qui Euangelium annunciant, de Euangelio viuere: sed rescauit Dominus omnem habendi & acquirendi cupiditatem, vt temporalibus pro sustentatione & adminiculo vtantur, non autem ibi haereant, nec propter illa ab animarum lucris impediantur. Quod autem etiam calceorum vsu discipulis interdixit, si quis ad literam imitari velit, errare poterit, si non obseruet qualitatem locorum & temporum, itemque vires suas. Ergo ad spiritalem hic intelligentiam potius recurrendum est, vt per calceamentorum vsu vitium, prohibita intelligantur opera mortua, id est, peccata, vt qui alijs praedicant, ipsi a vitijs immunes sint. Denique neminem vult saluari per viam. Quod quidem cauendum est praedicatori, si notabile praestet impedimentum officio suo. Cauendum est, inquam, ne longa captentur diuerticula, ne pro affectu carnali vel sensuali quispiam per viam salutetur. Ibi enim plerunque contingunt computationes, fabulationes inutiles, & multa alia mala, quae vitanda sunt animas lucrari volenti ac debenti. Tantus enim debet in illo inesse animarum zelus, vt quouis alia minus necessaria praeter illo contemnat.

1. Cor. 9.

Calceamentorum vsus quia iam sit prohibitus.

Salutare per viam quid sit, cuius prohibita sunt.

In quamcunque domum intraueritis, primum dicite: Pax huic domui. Et si ibi fuerit filius pacis, requiescet super illum pax vestra: sin autem, ad vos reuertetur. In eadem autem domo manete, edentes & bibentes quae apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua.

Non



Non potest habitare Deus in anima vitiorum tumultu, & passionum impetu exagitata. Voluit ergo per suos prædicatores annunciare pacem, ut pace suscepra, posset ipse pacatum & tranquillum pectoris domicilium subintrare. In pace enim factus est locus eius. Congruum etiam valde fuit per discipulos Christi, utpote mediatoris Dei & hominum, annunciari pacem hominibus, qui tot annorum millibus vixerant in ira Dei, venundati sub peccato, & tartareorum spirituum dominio mancipati. Sic ipso Domino recens nato sancti angeli cantasse leguntur: *Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bone voluntatis.* Hanc pacem habere non possunt mali: *Non est enim pax impijs,* dicit Dominus. Vbi autem est bona voluntas, ibi etiã pax est, pax, inquam, pectoris, quam sequitur pax æternitatis: & pax atque concordia mutua cum proximis. Qui enim in seipso bene constitutus est, & pacem habet cum Deo, quam utique habere non potest, nisi qui sit bona præditus voluntate, paratus obedire Deo suisq; prælatis, is etiam facile pacem servat erga proximos. De qua dicit Apostolus: *Pacem sequimini cum omnibus & sanctorum.* sine qua nemo videbit Deum. D. Cyprianus in tractatu de Simplicitate prælatorum: Si coheredes, inquit, Christi sumus, in Christi pace maneamus. Si filij Dei sumus, pacifici esse debemus. *Beati,* inquit, *pacifici, quoniam filij Dei vocabuntur.* Pacificos esse oportet Dei filios corde mites, sermone simplices, affectione concordēs, fideliter sibi vnanimitatis nexibus coherentes. Hæc ille. Vbi ergo domui pax optatur, siquidem ibi sit filius pacis, qui sit diuinæ gratiæ capax, requiescet super illum pax salutantis & optantis prædicatoris, ita ut corde compunctus, verbum salutis libenter accipiat, conceptaq; bona voluntate, renunciet vitijs, & in melius vitam commutare instituat. Si verò non fuerit illic filius pacis, reuertetur pax ad prædicatorem: quia non carebit præmio suo optantis benevolentia, etiam si non sit, qui velit verbum salutis admittere. Porro, in eadem domo iubentur manere discipuli, ut non leuitate sua mutent hospitia, edantq; & bibant quæ apud illos sunt, utanturq; carnalibus eorum beneficijs, quibus ipsi spiritalia seminant: quandoquidem dignus est operarius mercede sua. Quidni enim corporis alimenta præbeant homines illis, à quibus ipsi animæ cibum perceperint? Non tamen id debet spectare præco verbi Dei, ut ab alijs tanquam mercedis loco accipiat vitæ necessaria, sed utatur illis, quo possit aptior esse & robustior ad exequenda ea, quæ sui sunt officij: mercedem autem operis sui expectet à Deo, qui reddet vnicuique iuxta laborem suum.

## SERMO IN EODEM FESTO.

*Quibus modis sanctos Apostolos honorare debeamus: & de diebus festis probe colendis.*

**N**imis honorati sunt amici tui Deus, Psalmo CXXXVIII. Frequens est in Ecclesia sanctorum Apostolorum celebritas, ut per quos maxima sumus consecuti beneficia, eis magnos & meritos impendamus honores. Nec timemus, ne ita agendo quicquam diuino detrahamus honori: quandoquidem totum ad gloriam cedit capitis, quicquid cæteris membris impenditur: nec iniuria a facimus Deum, si eos honoremus, quos ipse inæstimabili affectu honore. *Et ut detur forma quædam sanctos Apostolos con-*

iiii 4

gruè

Psal. 75.

Rom. 7.

Lucr. 2.  
Esaiz. 49.Voluntas Deo  
subdita, vive-  
ra pace gau-  
deat.  
Heb. 12.  
Cyprianus.

Matth. 5.

Filij Dei  
proprium  
quid sit.Præco verbi  
Dei quid se-  
quare possi-  
mum debeat.Honorandò  
sanctos nihil  
Deo nos lau-  
dis aufesse.